

Salman Rushdie

NOŽ

Premišljevanja po poskusu umora

Salman Rushdie

NOŽ

Premišljevanja po poskusu umora

Prevedel Samo Kuščer

UMco

Ljubljana 2024

Salman Rushdie
NOŽ
Premišljevanja po poskusu umora

KNIFE
Meditations After an Attempted Murder

Copyright © 2024 by Salman Rushdie. All rights reserved.

© za Slovenijo UMco, d. d., 2024. Vse pravice pridržane.

Prevod: Samo Kuščer
Izdajatelj in založnik: UMco, d. d.
Zbirka Odkrito

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Pomočnica urednika: Renate Rugelj
Oblikovanje ovitka in postavitev: Aleš Cimprič
Fotografija avtorja na zavihku: Wikipedia
Tisk: Camera, d. o. o.
Naklada: 500 izvodov, 1. natis
Ljubljana 2024

V okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah so brez pisnega dovoljenja založbe prepovedani reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, v številni fotokopiranje, tiskanje in shranjevanje v elektronski obliki.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.111-94

RUSHDIE, Salman

Nož : premišljevanja po poskusu umora / Salman Rushdie ;
prevedel Samo Kuščer. - 1. natis. - Ljubljana : UMco, 2024. -
(Zbirka Odkrito)

Prevod dela: Knife
ISBN 978-961-7136-90-6
COBISS.SI-ID 190975491

To knjigo posvečam vsem, ki so mi rešili življenje

*Smo drugačni, nič več tisto, kar smo bili
pred pogubo včerajšnjega dne*
– SAMUEL BECKETT *

---

* Samuel Beckett: *Izbrana dela, knjiga 3: zgodnje pesmi, proza, eseji*, Cankarjeva založba, 2004, prevedla Andrej E. Skubic in Tina Mahkota.

VSEBINA

PRVI DEL ANGEL SMRTI

1	Nož	13
2	Eliza	39
3	Hamot	71
4	Okrevanje	105

DRUGI DEL ANGEL ŽIVLJENJA

5	Vrnitev domov	139
6	A	171
7	Nova priložnost	211
8	Pomiritev?	237

PRVI DEL

Angel smrti

Nož

Trenutek zatem, ko sem se sončnega dopoldneva ob tri četrt na enajsto v petek, 12. avgusta 2022, povzpel na oder amfiteatra v mestecu Chautauqua (izg. šatakva) na zahodu zvezne države New York, kjer naj bi govoril o pomenu zagotavljanja varnosti za pisatelje, me je mlad moški napadel z nožem in me skoraj ubil.

Tam sem bil s Henryjem Reesom, ki je z ženo Diane Samuels soustanovil projekt Azilno mesto Pittsburgh, zatočišče za pisatelje, ki jim ni varno v lastni domovini. Poslušalcem v Chautauqui sva nameravala govoriti o oblikovanju varnih prostorov v Ameriki za inozemske pisatelje in o mojem sodelovanju pri začetkih projekta. Najin prispevek naj bi bil eden izmed dogodkov, ki naj bi se odvijali teden dni pod krovnim naslovom »Več kot zgolj zatočišče: nova opredelitev ameriškega doma«.

A potem vendarle nisva ničesar povedala, saj se je izkazalo, da tisti dan amfiteater v Chautauqui zame ni bil niti najmanj varen.

Še zdaj dogajanje vidim kot v upočasnjem posnetku. S pogledom sledim moškemu, ki se izlušči iz občinstva in teče proti meni, razločim vsak njegov korak, ko se mi naglo približuje. (Ves čas ga gledam, nikoli se ne obrnem proč. Na hrbtu nimam nobene rane.) Dvignem levo roko, da se ubranim. Nož zabode vanjo.

Sledi še več zamahov, vbodov v moj vrat, v prsi, v oko, vsepovsod. Čutim, kako se mi šibijo noge, padem po tleh.

Zadnji brezskrbni večer sem preživel v četrtek, 11. avgusta. S Henryjem in Diane sem se sproščeno sprehajal po zemljišču Ustanove Chautauqua, pozneje smo večerjali v restavraciji 2 Ames na vogalu zelenega parka Bestor Plaza. Obujali smo spomine na moje predavanje pred osemnajstimi leti v Pittsburghu, ko sem govoril o svojem prispevku pri ustanavljanju Mednarodne mreže mest zatočišč. Henry in Diane sta bila tedaj tam in sta se navdušila nad zamisljivo, da bi tudi Pittsburgh postal azilno mesto. Zbrala sta finančna sredstva za majhno hišo in podala jamstvo za kitajskega pesnika Huanga Šianga, ki je potem procelje hiše poslikal s pesmijo, izpisano s kitajskimi pismenkami. Henry in Diane sta projekt postopno širila na vse več hiš in nazadnje na celotno

ulico Sampsonia Way na severni strani mesta. Z veseljem sem se udeležil proslavljanja tega njenega dosežka.

Nisem pa vedel, da je tam tudi človek, ki mi streže po življenju. Vstopil je s ponarejenim osebnim dokumentom, uporabil je ime, sestavljeno iz imen znanih šiitskih muslimanskih skrajnežev. Ko smo šli mi trije na večerjo in potem nazaj do gostišča, kjer smo prenočevali, je bil že nekaj dni tam, spal je na prostem, hodil naokoli, preverjal lokacijo in načrtoval napad, ne da bi ga zaznale varnostne kamere ali da bi vzbudil pozornost varnostnikov. Povsem mogoče je, da smo kdaj šli mimo njega, ne da bi se tega zavedali.

V tem zapisu ne bom uporabil njegovega imena. Atentatorja, človeka, ki me je hotel umoriti, bom označeval le kot »A«. Kako tega omejenca imenujem sam pri sebi, pa naj ostane moja stvar.

Temu »A« se ni zdelo pomembno, da bi se pozanimal o človeku, ki ga je sklenil ubiti. Po njegovem lastnem priznanju mu je povsem zadostovalo, da je prebral dve strani mojega romana in si ogledal nekaj posnetkov o meni na YouTubeu. Karkoli ga je že gnalo v napad name, lahko mirno sklepamo, da to niso bili *Satanski stih*.

V tej knjigi bom skušal razjasniti, kaj naj bi to bilo.

Tisto jutro 12. avgusta smo s pokrovitelji dogodka zajtrkovali na osončeni zunanji terasi grand hotela Athenaeum. Ni mi

bilo do obilnega zajtrka, zato sem si privoščil le kavo in rogljič. Spoznal sem haitijskega pesnika Sonyja Ton-Aimeja, vodjo literarne umetnosti v Chautauqui, ki naj bi naju predstavil občinstvu. Med pomenkovanjem smo mimogrede akademsko obdelali slabosti in prednosti kupovanja novih knjig po Amazonu. (Moral sem priznati, da včasih to storim.) Potem smo odšli skozi hotelsko preddverje in čez mali trg do zaodrja amfiteatra, kjer me je Henry predstavil svoji materi, stari čez devetdeset let, kar je bilo prav lepo.

Tik preden sem odšel na oder, so mi izročili ovojnico s čekom – honorarjem za moje predavanje. Vtaknil sem si jo v notranji žep suknjiča ter s Sonyjem in Henryjem stopil na oder.

Amfiteater sprejme čez štiri tisoč gledalcev. Ni bil poln, obisk pa je bil soliden. Sony naju je izza govorniškega pulta na levi strani na kratko predstavil. Sedel sem na desni strani odra. Občinstvo je odobravajoče zaploskalo. Potem sem s kotičkom desnega očesa videl še zadnje, kar bom še kdaj videl z njim – v črno oblečenega moškega s črno obrazno masko, ki med sedeži po desni strani teče proti meni. Bližal se je odločno, kot prihuljen izstrelek. Dvignil sem se in ga gledal. Nisem skušal zbežati, stal sem kot okamnel.

Triintrideset let in pol je minilo od zloglasnega smrtnega ukaza ajatole Ruhole Homeinija proti meni in vsem vpletenim v izdajo *Satanskih stihov*, in priznati moram, da sem si v tem času nemalokrat predstavljal, kako se moj morilec pojavi kje v takšnem ali drugačnem javnem prostoru in se me loti.

Ko sem videl to morilsko postavo, kako drvi proti meni, sem zato takoj pomislil: *Ti si torej to. Tu si.* Pravijo, da so bile poslednje besede Henryja Jamesa: »Tako torej pride, ta mogočna stvar.« Tudi pome je prihajala smrt, vendar se mi ni zdela prav nič mogočna. Če kaj, se mi je zdela anahronistična.

Moja druga misel je bila sledeča: *Zakaj zdaj? Ali res? Tako dolgo je že. Zakaj zdaj, po vseh teh letih?* Gotovo se je svet že pomaknil naprej in zadeva ni več aktualna. In vendar je bil tu zdaj časovni potnik, ki se je hitro bližal – morilski duh iz skoraj pozabljene preteklosti.

Tistega dopoldneva v amfiteatru ni bilo videti varnostnikov – zakaj ne? ne vem –, tako da je imel do mene prosto pot. Kar stal sem, strmel proti njemu, prikovan na tla kot srna, ki obstane v soju avtomobilskih žarometov.

Potem je prispel do mene.

Noža sploh nisem videl, oziroma se ga vsaj ne spominjam. Ne vem, ali je bil kratek ali dolg, širok lovski nož ali ozko bodalo, nazobčan kot nož za kruh ali zakrivljen ali nož na vzmet, kakršne imajo radi ulični nasilneži, ali pa morda celo mesarski nož, ki ga je izmaknil materi iz kuhinje. Vseeno mi je. To nevidno orožje je bilo dovolj uporabno in je zadovoljivo opravilo svojo nalogo.

Dva dni, preden sem odletel v Chautauquo, sem sanjal, da me je napadel mož s sulico, gladiator v rimskem amfiteatru.

Občinstvo je vzklikalo, željno krvi. Kriče sem se kotalil po tleh in se skušal izogniti gladiatorjevemu sunkom z orožjem. Ni bilo prvič, da so me mučile takšne sanje. Dvakrat prej sem se medtem, ko sem se v sanjah kriče divje kotalil, dejansko zakotalil s postelje in se zbudil, ko mi je telo boleče zgrmelo na tla ob postelji.

Tokrat nisem padel s postelje. Moja žena Eliza – pisateljica, pesnica in fotografinja Rachel Eliza Griffiths – me je ravno pravi čas prebudila. Sedel sem v postelji, pretresen od živih, grozljivih sanj. Čutilo se je kot slutnja (čeprav ne verjamem v takšne stvari). Konec koncev naj bi tudi v Chautauqui govoril v amfiteatru.

»Raje ne bi šel,« sem rekel Elizi. Vendar so ljudje računali name – Henry Reese je računal name, dogodek so že lep čas oglaševali, prodajali so vstopnice –, prejel naj bi tudi solidno plačilo. Dejansko so naju doma čakali kar resni stroški: celotni klimatski sistem je bil že zastarel in je bil na tem, da povsem odpove, tako da bi nama denar za prenovno prišel zelo prav. »Bolje, da grem,« sem rekel.

Kraj Chautauqua leži ob jezeru Chautauqua, po katerem se imenuje. »Chautauqua« (šatakva) je beseda iz jezika ljudstva Erie, vendar sta tako ljudstvo kot njegov jezik že izumrla, tako da ni povsem jasno, kaj pomeni. Morda pomeni »dva mokasina« ali »bisaga, zvezana na sredini« ali pa kaj povsem drugega. Morda opisuje obliko jezera, morda pa tudi ne. So stvari, ki se izgubijo v preteklosti, kjer vsi končamo, večino ma pozabljeni.

Prvič sem na besedo naletel leta 1974, približno v času, ko sem končal svoj prvi roman, in sicer v knjigi *Zen in umetnost vzdrževanja motornega kolesa* Roberta M. Pirsiga, ki je tisto leto burila duhove. Ne spominjam se veliko o tej knjigi – ni mi ravno mar za motorna kolesa in tudi ne za zen budizem –, spominjam pa se, da mi je bila vseč nenavadna beseda in tudi pojem srečanj, »šatakev«, kjer se razpravlja v strpnem, odprtem in svobodnem ozračju. V poznem 19. in zgodnjem 20. stoletju se je »gibanje šatakva« iz kraja ob jezeru razširilo po Ameriki. Theodore Roosevelt je dejal, da je to »najbolj ameriška stvar v Ameriki«.

V Chautauqui sem enkrat prej že predaval, pred skoraj dvanajstimi leti, avgusta leta 2010. Dobro sem se spominjal prijetnega vzdušja odmaknjenosti Ustanove Chautauqua, urejenih, čistih drevoredov okoli amfiteatra. (Na moje presenečenje pa to ni bil več isti amfiteater. Starega so porušili in ga na novo zgradili leta 2017.) Znotraj zidov Ustanove so sivolasi ljudje liberalnih prepričanj v idilični skupnosti živeli v udobnih lesenih hiškah, kjer niso imeli občutka, da morajo zaklepati vrata. Tamkajšnje življenje je bilo kot korak nazaj v preteklost, v neskvarjen svet, ki je morda obstajal le v sanjah.

Tistega zadnjega brezskrbnega večera 11. avgusta sem sam stal pred gostiščem in gledal, kako polna luna sije na jezero. Jaz in luna, sama v objemu noči. V mojem romanu *Victory City* (Mesto zmage) se prvi kralji južnoindijskega cesarstva Bisnaga ponašajo z božanskim »lunarnim poreklom«, ki mu pripadata tudi bog Krišna in Ardžuna iz *Mahabharate*,

mogočni bojevnik v slogu grškega Ahila. Všeč mi je bil pogled, ki namesto poleta navadnih Zemljanov na luno v plovilu, po svoje nenavadno imenovanem po grškem bogu sonca Apolonu, izpostavlja lunarna božanstva, ki so se na Zemljo spustila z njenega naravnega satelita. Nekaj časa sem stal v mesečini in se predajal mislim o luni. Pomislil sem na izmišljeno pripoved o Neilu Armstrongu, ki naj bi v trenutku, ko je stopil na površje lune, zamrmral »Vso srečo, g. Gorsky,« ker da je kot otrok v Ohio slišal soseda, zakonca Gorsky, kako se prerekata glede želje po oralnem seksu. »To boš dobil, ko bo sosedov fant hodil po luni,« naj bi odgovorila ga. Gorsky. Pripoved je žal izmišljena, moja prijateljica Allegra Huston pa je na to temo posnela zabaven filmček.

Pomislil sem tudi na pripoved Itala Calvina »Oddaljenost Lune« v zbirki *Kozmokomične* o času, ko je bila luna veliko bližje Zemlji kot danes in so zaljubljeni pari lahko nanjo skakali na romantične zmenke.

Pomislil sem tudi na risanko *Billy Boy Texa Averyja* o kozličku, ki je snedel luno.

Tako s prostimi asociacijami deluje moj um.

Čez čas sem se spomnil tudi na štirinajst minut dolgi nemi film Georgea Mélièsa *Potovanje na Luno* iz leta 1902, klasiko iz zgodnjega obdobja filma o poletu prvih potnikov na luno v dolgih plaščih ter s cilindri na glavi in dežniki v roki, ki so jih v vitkem plovilu izstrelili iz neznansko dolge topovske cevi. Tole je najznamenitejši trenutek filma – pristanek na luni:

Ko sem se tako spominjal podobe vesoljskega izstrelka v desnem očesu lune, se mi ni niti sanjalo, kaj naslednje jutro čaka moje lastno desno oko.

Zrem nazaj nase, na srečneža, ki ga tisto četrtkovo avgustovsko noč obliva mesečina. Lepota narave ga osrečuje, srečen je tudi zato, ker je zaljubljen in ker je roman pripeljal do konca – pravkar je končal korekture, testni bralci pa so ga lepo sprejeli. Življenje mu prija. Vendar vemo nekaj, česar ta srečnež ob jezeru ne ve. Vemo, da je v smrtni nevarnosti. O tem se mu niti ne sanja, zato nas mora biti še toliko bolj strah zanj.

To je literarni prijem napovedovanja. Med najbolj opevanimi primeri je znameniti začetek romana *Sto let samote*. »Mnogo let pozneje, ko je stal pred strelskim vodom ...«* Ko v vlogi

---

* Gabriel García Márquez: *Sto let samote*, Mladinska knjiga, 2019, prevedla Alenka Bole Vrabc.

bralca vemo, česar lik ne ve, ga želimo posvariti. *Zbeži, Ana Frank, jutri bodo odkrili tvoje skrivališče.* Ko razmišljam o tisti svoji zadnji brezskrbni noči, temačna senca prihodnosti lega čez moj spomin. A ne morem se več posvariti. Za to je prepozno. Lahko le povem zgodbo.

Nekdo ponoči stojim sam in se ne zaveda nevarnosti, ki je že tako zelo blizu.

Spat gre. Zjutraj se mu bo življenje postavilo na glavo. Nesrečni naivnež ničesar ne ve. Spi.

Med spancem prihodnost zgrmi nadenj.

Vendar se dejansko vrača preteklost, moja lastna preteklost drvi proti meni – ne gladiator iz sanj, temveč zamaskirani mož z nožem, ki izpolnjuje tri desetletja stari smrtni ukaz. V smrti smo vsi včerajšnji ljudje, za vedno ujeti v preteklik. Nož me je želel postaviti v to kletko.

Ni prihodnost, temveč povratna preteklost, ki načrtuje, da me bo zvelkla nazaj v času.

Zakaj se nisem branil? Zakaj nisem zbežal? Kar stal sem tam kot lutka in pustil, da butne vame. Sem tako nemočen, da se nisem mogel niti malo braniti? Sem tako vdan, da sem se bil pripravljen kar ukloniti svojemu morilcu?

Zakaj nisem ukrepal? Svojci in prijatelji so skušali odgovoriti namesto mene. »Star si bil petinsedemdeset let, on jih je imel štiriindvajset. Ne bi se mogel spoprijeti z njim.«

»Verjetno si bil v šoku, še preden te je dosegel.« »Kaj pa naj bi storil? Hitrejši je bil od tebe in ničesar nisi imel, s čimer bi se branil.« Ter spet in spet: »Kje neki so bili varnostniki?«

Pravzaprav ne vem, kaj naj si mislim in kaj naj na to rečem. Včasih mi je nerodno, celo sramujem se, da se nisem branil. Drugikrat si sam pri sebi dopovedujem: ne bodi nespameten, kaj pa si predstavljaš, da bi lahko naredil?

S temle sem prišel še najbliže razumevanju svojega neukrepanja: tarča nasilja doživi krizo dojemanja stvarnosti. Otroci v šoli, verniki v sinagogi, nakupovalci v supermarketu, nastopajoči na odru amfiteatra – vsi bivajo v trdni podobi sveta. Šola je namenjena izobraževanju, sinagoga čaščenju, supermarket nakupovanju, oder nastopanju. Vsi se dojemajo znotraj teh okvirov.

Nasilje zruši to podobo. Nenadoma jim pravila niso več jasna – kaj naj rečejo, kako naj se vedejo, kaj naj se odločijo. Oblike stvari jim niso več jasne. Stvarnost se razblini, nadomesti jo nedojemljivo. Strah, panika, ohromelost zasežejo razum. »Jasno razmišljanje« postane nemogoče, kajti v prisotnosti nasilja ni jasno, kaj naj bi to sploh pomenilo. Postanemo nestabilni, celo iztirjeni. Našemu umu ni več jasno, kako naj deluje.

Tisto prelepo jutro v čudovitem okolju je nasilje pridrvelo nadme in moja stvarnost je razpadla. Morda ni posebno presenetljivo, da v tistih nekaj sekundah, ki so mi bile na voljo, nisem vedel, kaj naj storim.

Prve dni po napadu, ko sem ležal v bolniški postelji in so mi kovinske sponke držale skupaj različne dele telesa, sem vsakomur, ki me je bil pripravljen poslušati, ponosno izjavil: »Nikoli nisem izgubil zavesti, tako da se vsega spominjam.« Zdaj mi je jasno, da to ne drži. Drži, da sem se ves čas medlo zavedal okolice in da nisem omedlel, ni pa res, da bi vse normalno zaznaval ali kaj podobnega. Mojemu zatrijevanju so samozavest verjetno vdahnila močna protibolečinska sredstva, ki so mi jih dajali – fentanil, morfij in še kaj za povrh. Kar sledi je potemtakem kolaž koščkov mojega spomina, povezanih s pričevanjem očitvidcev in novinarskimi poročili.

Čutil sem zelo močan udarec v desno stran čeljusti. Spominjam se, kako sem pomislil: *Zlomil mi jo je*. In še: *Vsi zobje mi bodo izpadli*.

Prvi hip sem pomislil, da me je nekdo pač zelo močno udaril. (Pozneje sem izvedel, da je treniral boks.) Zdaj vem, da je v pesti stiskal nož. Kri se mi je ulila iz vratu. Med padcem sem se zavedel pljuska tekočine po srajci.

Potem se je več stvari zgodilo nadvse hitro in nisem prepričan o dejanskem zaporedju. Moja leva dlan je utrpela globok urez, ki je prerezal vse kite in večino živcev. V vratu sta bili vsaj še dve globoki vbodni rani – počez in bolj na desni strani – ter ena višje gor na obrazu, prav tako na desni. Če si zdaj ogledam prsi, vidim vrsto ran navzdol po sredini, še dve zarezi na spodnji desni strani in ureznino na zgornjem delu desnega stegna. Rano imam tudi na levi strani ust in eno dolgo vzdolž roba lasišča.

Zabodel me je tudi v oko. To je bilo najhuje od vsega, rana je segla globoko, vse do vidnega živca, kar je pomenilo, da vida ne bo mogoče rešiti. Ni ga bilo več.

Zabadal je vame, bodel je in sekal po meni, nož je udrihal po meni, kakor da je živ. Padal sem vznak, proč od napadalca; z levo ramo sem trdo treščil po tleh.

Nekateri člani občinstva, ki očitno niso bili pripravljene opustiti standardnega pogleda na svet in se soočiti s tem, kar se je dejansko dogajalo, so mislili, da je napad del predstave, s katero naj bi dodatno izpostavili vprašanja varnosti za pisatelje, o katerih smo nameravali razpravljati.

Celo Henry Reese je sede na svojem stolu potreboval trenutek, da si je prilagodil stvarnost. Šele potem je sprevidel resnost napada in videl mojo kri.

Sledilo je čisto junaško dejanje.

Henry pravi, da je ukrepal »nagonsko«, vendar nisem prepričan o tem. Star je čez sedemdeset, tako kot jaz, A pa jih je imel štiriindvajset, bil je oborožen in odločen, da me ubije. In vendar se je Henry pognal prek odra in ga zgrabil. Zato bi raje rekel, da je ukrepal po svoji dobri naravi. Z drugimi besedami, v skladu s svojim značajem. Pogum, ki ga je izkazal, izhaja iz njegove biti.

Potem so tudi člani občinstva ukrepali v skladu s svojo dobro naravo. Ne vem natančno, koliko ljudi se je pognalo na pomoč,

a s svojega položaja na tleh sem se zavedel grmade teles, ki je zadrževala mojega atentatorja, čeprav je bil mlad in močan in je držal okrvavljen nož in ga ni bilo lahko obvladati. Če ne bi bilo Henryja in občinstva, zdaj ne bi sedel tu in tega pisal.

Nisem videl njihovih obrazov in ne vem, kako jim je ime, a to so bili prvi ljudje, ki so mi rešili življenje. Tako sem tisto jutro v Chautauqui hkrati doživel najslabše in najboljše, če-sar je sposoben človek. Takšni smo kot biološka bitja: v sebi nosimo zmožnost, da ubijemo starega neznanca, ne da bi za to imeli resen razlog – zmožnost Shakespearovega Jaga, ki jo je Coleridge imenoval »nesmiselna zloveščost« –, a tudi njen protistrup – pogum, nesebičnost, pripravljenost, da kljub tve-ganju priskočimo na pomoč staremu neznanecu na tleh.

Mislim, da se je sčasoma pojavil policist in vklenil napadalca. O tem nisem vedel ničesar. Ukvarjal sem se s čisto drugimi zadevami.

Pištolo je mogoče uporabiti od daleč. Krogla zlahka premosti veliko usodno razdaljo med ubijalcem in njegovo žrtvijo.

Strel s pištolo je dejanje na daljavo, napad z nožem pa je intimen; nož deluje na blizu, zločinska dejanja izvaja v intimnem stiku. *Tu sem, ti ničvrednež, šepeta žrtvi. Čakal sem te. Me vidiš? Sem tik pred tvojim obrazom, svojo morilsko ostrino porivam v tvoj vrat. Čutiš? Na, še, pa še. Tu sem. Tu sem, tik pred teboj.*

Po novinarskih poročilih je A z menoj prebil sedemindvajset sekund. Sedemindvajset sekund je dovolj časa za očenaš, če ste versko razpoloženi. Če pa pustimo vero ob strani, lahko na glas preberemo Shakespearov sonet, na primer tistega o poletnem dnevu, ali pa meni najljubšega, številko 130: »Ne, ona nima žametnih oči«. Štirinajst verzov jamskega pentametra – toliko časa sva prebila v edinem trenutku skupne intimnosti, ki ga bova kdaj doživela. Intimnost neznancev. S to zvezo sem včasih izrazil topli občutek pri branju, tisto radostno zvezo notranjega doživljanja pisatelja in bralca.

Pri tej zvezi ni bilo ničesar radostnega. Za A je morda bilo, saj je konec koncev dosegel svoj cilj; njegovo rezilo je prodrlo v telo njegove tarče, spet in spet je prodiralo vanj. Upravičeno je domneval, da je uspešno izvedel svoje poslanstvo in se je kot tisti, ki je izpolnil prastari ukaz, povzpел na oder zgodovine.

Tako je. Mislim, da je bil verjetno vesel med najinim kratkim intimnim stikom.

Potem pa so ga potegnili z mene in ga onesposobili. Njegovih sedemindvajset sekund slave se je izteklo. Spet je bil nič.

Spominjam se, kako sem ležal na tleh in opazoval lužo svoje krvi, kako se širi od mene. Veliko krvi, sem si mislil. Potem sem pomislil: *umiram*. Ni se zdelo niti teatralno niti